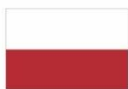

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Monitoring wskaźników za 2024 r.

Regionalnego Programu
Rozwoju Ekonomii Społecznej
Województwa Podkarpackiego
do 2030 r.

Podkarpacka
Ekonomia
Społeczna

Spis treści

1.Przedsiębiorstwa społeczne	6
2.Podkarpackie Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej	12
3.Podkarpackie podmioty reintegracji społeczno-zawodowej	14
3.1. Zakłady aktywności zawodowej	16
3.2. Warsztaty Terapii Zajęciowej	17
3.3. Centra Integracji Społecznej	20
3.4. Kluby Integracji Społecznej	22
4.Monitoring wskaźników Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Podkarpackiego	24
4.1. Cel szczegółowy 1. Wzmocnienie potencjału PES do działań na rzecz aktywizacji i reintegracji społeczno-zawodowych	24
4.2. Cel szczegółowy 2. Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności przedsiębiorstw społecznych	28
4.3. Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie współpracy JST z sektorem ekonomii społecznej	32
4.4. Cel szczegółowy 4. Zwiększenie efektywności systemu wsparcia ES	35
Podsumowanie	40

Wykaz skrótów

BUR - Baza Usług Rozwojowych

CIS - centrum integracji społecznej

CUS - centrum usług społecznych

DI - deinstytucjonalizacja

UE - Unia Europejska

FEP - Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027

FERS - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021–2027

GUS - Główny Urząd Statystyczny

JST - jednostki samorządu terytorialnego

KIS - klub integracji społecznej

KPRES - Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku -
Ekonomia Solidarności Społecznej

LPDI – Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji

OPS - ośrodek pomocy społecznej

OWES - ośrodek wsparcia ekonomii społecznej

PS - przedsiębiorstwo społeczne

PPS - Podkarpackie Przedsiębiorstwa Społeczne

POWES - Podkarpacki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej

PROWES 2.0 - Podkarpacki Regionalny Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej

PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

ROWES - Rzeszowski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej

PCPR - powiatowe centrum pomocy rodzinie

PES - podmiot ekonomii społecznej

Proces DI - proces deinstytucjonalizacji usług społecznych prowadzonych
przez NGO

PUP - powiatowy urząd pracy

PUW - Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie

ROPS - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

RPRES WP - Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa
Podkarpackiego

TOWES - Tarnobrzeski Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej

UoPPiW - Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku
publicznego i o wolontariacie

WTZ - warsztat terapii zajęciowej

ZAZ - zakład aktywności zawodowej

Wprowadzenie

Powstały w 2023 roku Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Podkarpackiego (RPRES WP) jest dokumentem strategicznym dotyczącym rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie. Podstawą tworzenia RPRES WP był art. 54. ust. 1. Ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, który wprost określa, że „Samorząd województwa koordynuje w województwie działania na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. W szczególności opracowuje on regionalny program rozwoju na rzecz ekonomii społecznej na podstawie Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, zgodny ze strategią rozwoju województwa w zakresie polityki społecznej”¹. Działanie to wynika również z zapisów Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 r., który oprócz koncentracji na rozwoju ekonomii społecznej na poziomie krajowym, jest zorientowany na wymiarze regionalnym. Uwzględnia przy tym rolę innych przedstawicieli sektora administracji rządowej, a także jednostek samorządu terytorialnego i sektora ekonomii społecznej². Jako priorytetowe zadanie samorządu zostało wskazane przygotowanie, realizacja i monitorowanie RPRES WP. Celem niniejszego dokumentu monitorującego jest weryfikacja stanu podkarpackiej ekonomii społecznej w 2024 r. W analizie uwzględniono również rok bazowy opracowania Programu, a także przedział czasowy od 2020 roku. Raport koncentruje się na danych pozyskanych przez oddziały ROPS w Rzeszowie, jak i instytucje typu PFRON, GUS, PUW. Dokument podzielony jest na cztery części. Pierwsza dotyczy sektora Podkarpackiej Ekonomii Społecznej (PES) w ujęciu specyfiki regionalnych przedsiębiorstw społecznych, w tym ich formy prawnej, celu działalności, przedmiotu dominującej działalności. Druga część dotyczy działalności Podkarpackich Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej. Kolejna, obejmuje stan podkarpackich podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej na przestrzeni lat 2020–2024 ujmując liczbę jednostek, uczestników, koszty finansowania lub przychody. W czwartej części zweryfikowane zostały wskaźniki RPRES WP w ujęciu osiągnięcia wartości docelowej. Wszystkie te informacje tworzą całość ukazującą stan podkarpackiej ekonomii społecznej w perspektywie 2024 r. Monitoring RPRES WP będzie opracowywany co roku w ramach projektu „Społeczna Równowaga” realizowanego przez ROPS w Rzeszowie.

¹ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz.U. 2023 poz. 1287 ze zm.).

² Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, przyjęty uchwałą nr 212 Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r., s. 64 <https://www.ekonomiaspoleczna.gov.pl/co-robimy/prawo/kpres/program/> (data pobrania 21.08.2023 r.).

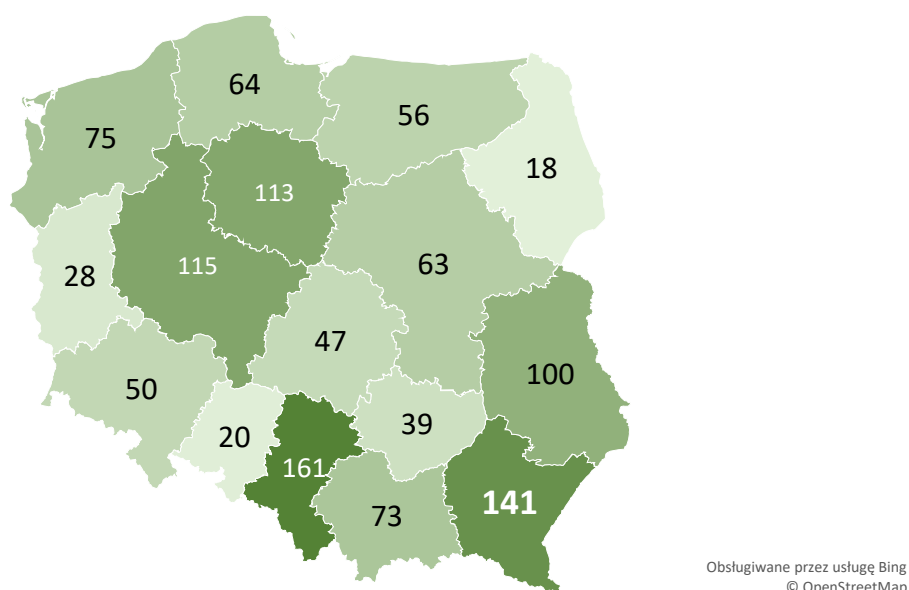
Najważniejsze dane

- + W 2024 r. w województwie podkarpackim funkcjonowało 141 przedsiębiorstw społecznych, najwięcej, tj. 28 w mieście na prawach powiatu Rzeszów;
- + Najczęstszą formą prawną podkarpackich przedsiębiorstw społecznych w 2024 r. były spółdzielnie socjalne – 45 przedsiębiorstw. Celem działalności 47% tj. 66 podkarpackich przedsiębiorstw była działalność reintegracyjna i realizacja usług społecznych. Najczęściej wybieraną formą działalności było zakwaterowanie i usługi gastronomiczne, które wskazało 28 podmiotów;
- + W 2024 r. powstał czwarty ośrodek wsparcia ekonomii społecznej – Tarnobrzeski Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej prowadzony przez Tarnobrzeską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Tarnobrzegu, działający na obszarze powiatu strzyżowskiego, dębickiego, mieleckiego, ropczycko-sędziszowskiego, tarnobrzeskiego i Tarnobrzeg, miasto na prawach powiatu;
- + W 2024 roku funkcjonowało 13 ZAZ w 10 podkarpackich powiatach, 38 WTZ w 24 powiatach, 16 CIS w 12 powiatach, 14 KIS w 10 powiatach;
- + W przypadku finansowania działalności CIS i KIS, istotnym źródłem były środki z Unii Europejskiej;
- + W ujęciu wskaźników z celu szczegółowego 1, wzrosła liczba aktywnych jednostek reintegracyjnych i osób będących w procesie reintegracji w tego typu jednostkach. W przypadku pierwszego wskaźnika, wzrost doprowadził do osiągnięcia jego wartości docelowej;
- + Tylko jeden wskaźnik z celu szczegółowego 2 nie uległ zmianie w 2024 r.
- + Liczba PS, które wzięły udział w targach/wydarzeniach promujących/wizytach studyjnych wzrosła o 50 jednostek, co dało osiągnięcie, a nawet przewyższenie wartości docelowej wskaźnika na poziomie 82 przedsiębiorstw społecznych;
- + W przypadku realizacji 3. celu szczegółowego w 2024 roku wzrosła wartość każdego wskaźnika. W przypadku odsetka opracowanych i przyjętych LPDI, wartość ta wzrosła o 13 JST;
- + Wzrosła wartość wszystkich wskaźników z celu szczegółowego 4. W przypadku trzech z nich (liczba PS biorących udział w przedsięwzięciach zwiększających rozpoznawalność ekonomii społecznej w regionie, liczba utworzonych sieci kooperacji działających w regionie, liczba szkół średnich i uczelni wyższych biorących udział w działaniach edukacyjnych o ekonomii społecznej) osiągnięto, a nawet przewyższono wartości docelowe wskaźników.

1. Przedsiębiorstwa społeczne

Według danych pozyskanych z Rejestru Jednostek Polityki Społecznej w 2024 r. na terenie całego kraju funkcjonowały 1163 przedsiębiorstwa społeczne³. W porównaniu do roku 2023 widoczny jest wzrost o 326 podmioty. Największa ich skala była widoczna w województwie śląskim – 161 przedsiębiorstw. Następnym województwem było podkarpackie z liczbą 141 podmiotów. Pomimo wzrostu liczby przedsiębiorstw w województwie podkarpackim o 19, jego pozycja spadła o jedno miejsce w skali kraju, w porównaniu do rankingu z 2023 r., w którym było liderem.

Mapa 1. Stan przedsiębiorstw społecznych w 2024 r. w skali kraju, N=1163

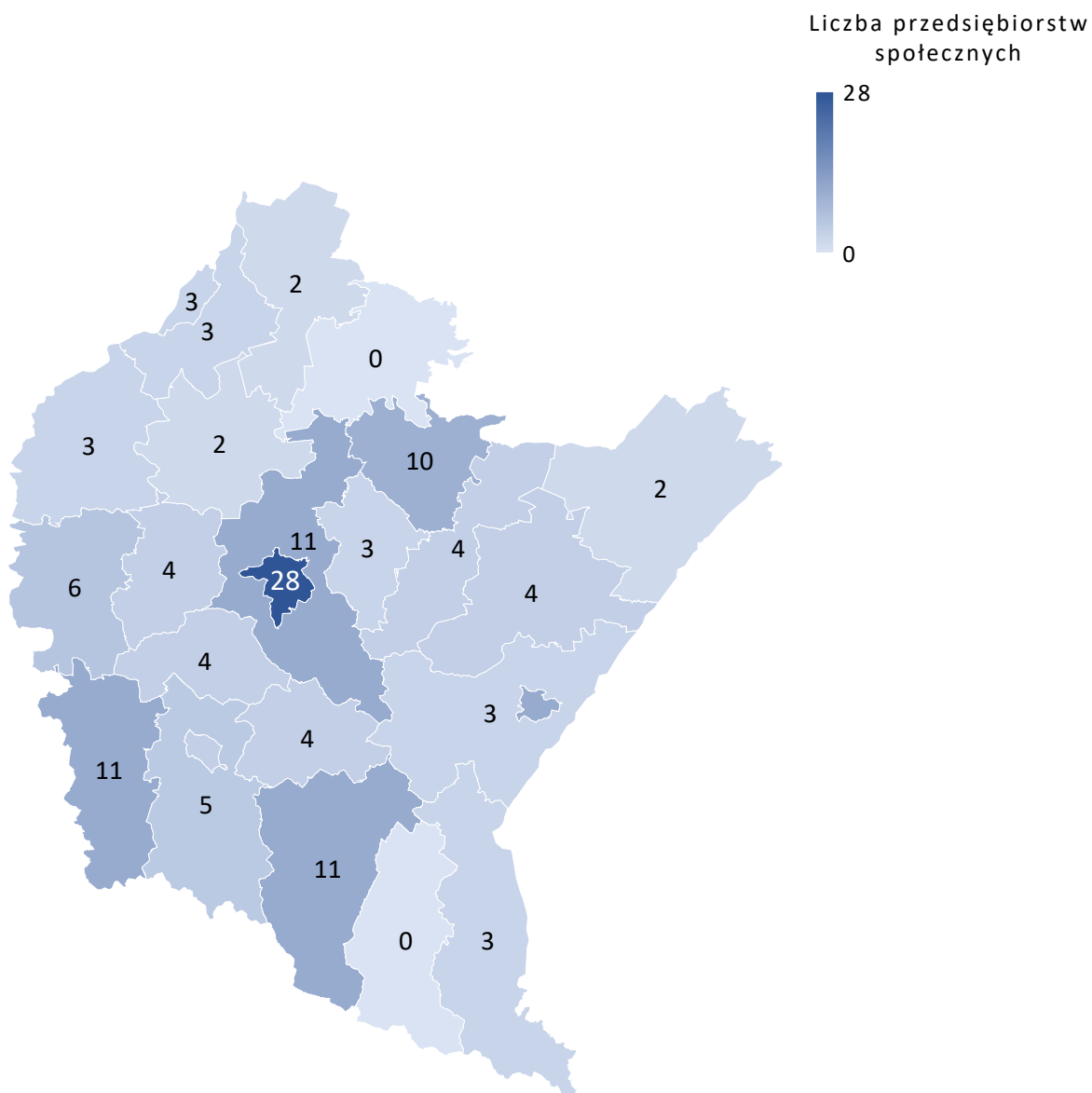

Źródło: Rejestr Jednostek Polityki Społecznej,
<https://rjps.mrips.gov.pl/RJPS/WJ/start.do?wersja=1>.

W skali województwa podkarpackiego obszarem największej liczby przedsiębiorstw było miasto na prawach powiatu Rzeszów – 28 PS. Kolejnymi obszarami zintensyfikowanymi przez dane działalności był powiat jasielski, sanocki, rzeszowski – po 11 działających przedsiębiorstw. Nie ma widocznego obszarowego trendu rozmieszczenia działalności PS na poziomie wojewódzkim.

³ Rejestr Jednostek Pomocy Społecznej,
https://rjps.mrips.gov.pl/RJPS/RU/start.do?id_menu=25. Stan na dzień 08.10.2025

Mapa 2. Stan przedsiębiorstw społecznych w 2024 r. w skali województwa podkarpackiego, N=141

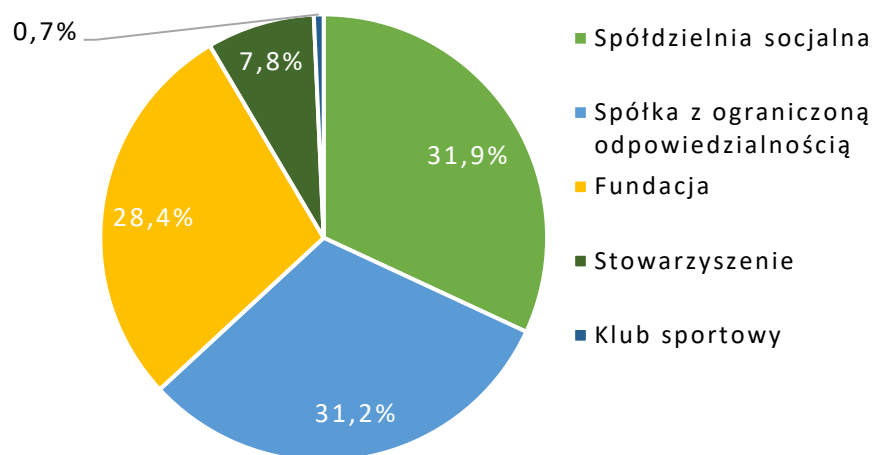

Źródło: Rejestr Jednostek Polityki Społecznej,
<https://rjps.mrips.gov.pl/RJPS/WJ/start.do?wersja=1>.

Najczęstszą formą prawną podkarpackich przedsiębiorstw społecznych w 2024 r. była spółdzielnia socjalna – 45 przedsiębiorstw, tj. blisko 32%. W ujęciu powiatowym rozkład form działalności przedsiębiorstw był różny. W przypadku obszaru największej kumulacji przedsiębiorstw – miasta na

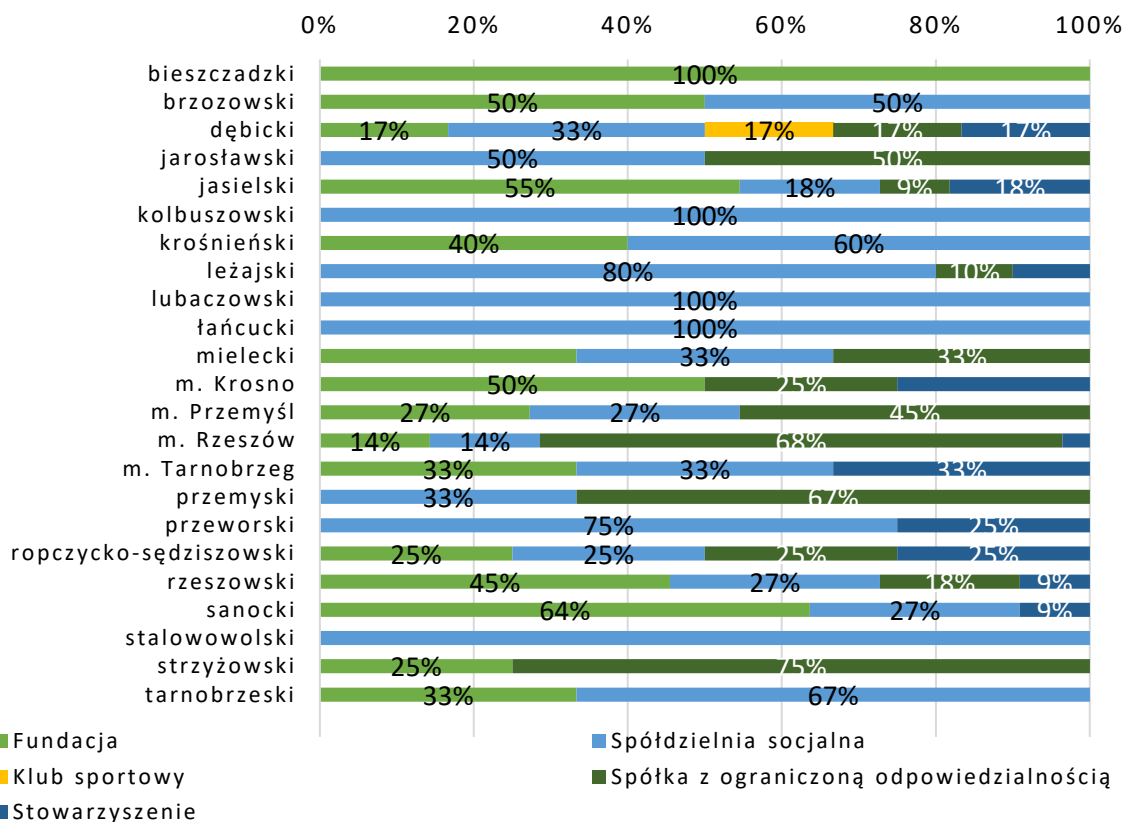
prawach powiatu Rzeszów – najczęściej pojawiały się spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – 19 przedsiębiorstw tj. 68%. Wskazuje to rosnące znaczenie w dużych gminach tej formy prawnej przedsiębiorstw.

Wykres 1. Forma prawna podkarpackich przedsiębiorstw społecznych, N=141

Źródło: Rejestr Jednostek Polityki Społecznej, <https://rjps.mrips.gov.pl/RJPS/WJ/start.do?wersja=1>.

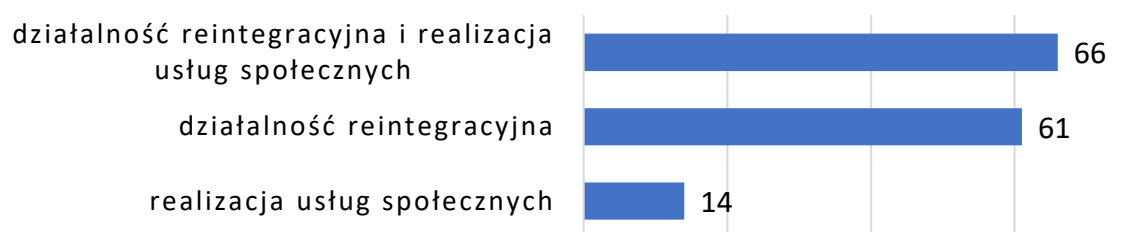
Wykres 2. Forma prawna podkarpackich przedsiębiorstw społecznych w ujęciu powiatów województwa podkarpackiego, N=141

Źródło: Rejestr Jednostek Polityki Społecznej, <https://rjps.mrips.gov.pl/RJPS/WJ/start.do?wersja=1>.

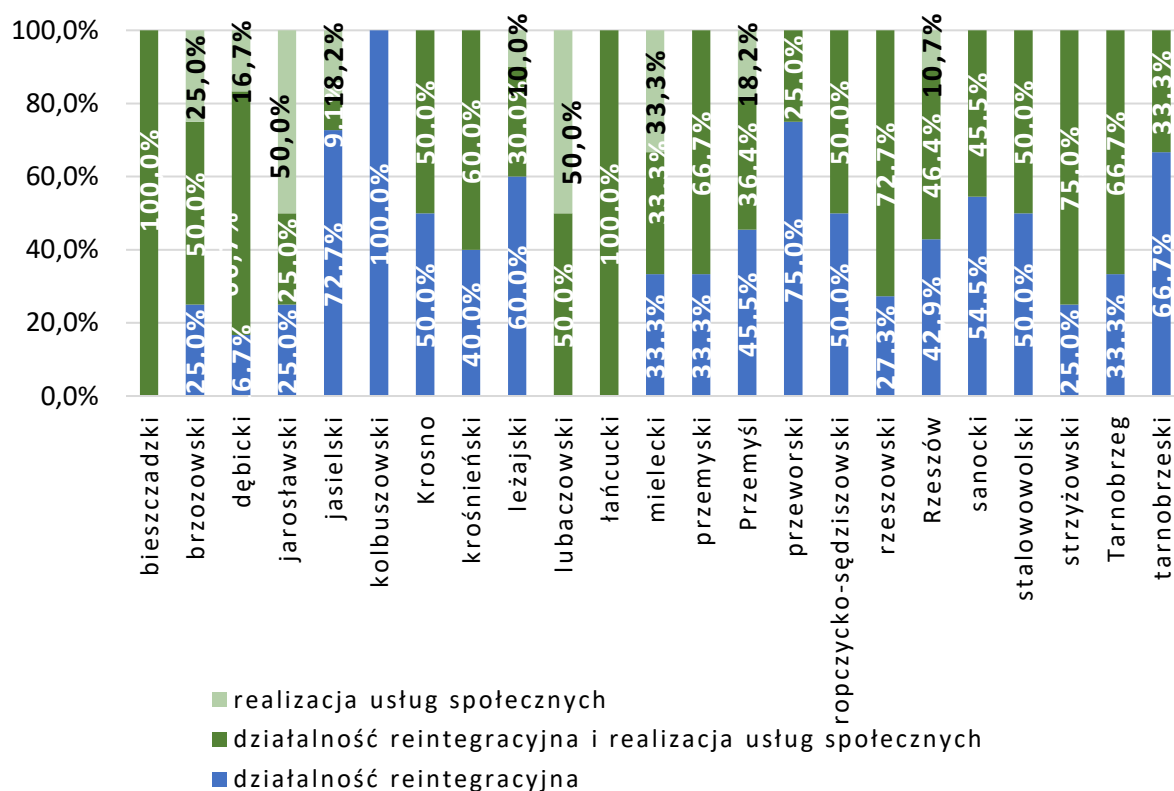
Celem działalności 47% tj. 66 podkarpackich przedsiębiorstw była działalność reintegracyjna i realizacja usług społecznych. W ujęciu powiatowym, rozkład celów działalności, tak jak w przypadku formy prawnej, był zależny od JST. W mieście na prawach powiatu Rzeszów 72,7% przedsiębiorstw prowadziło działalność o charakterze reintegracyjnym i realizacji usług społecznych. Duża popularność działalności PS w dwóch obszarach może być związana z zapewnieniem większego wachlarza działań, jak i częstym powiązaniem jednej działalności z drugą.

Wykres 3. Cel działalności przedsiębiorstw społecznych, N=141

Źródło: Rejestr Jednostek Polityki Społecznej,
<https://rjps.mrips.gov.pl/RJPS/WJ/start.do?wersja=1>.

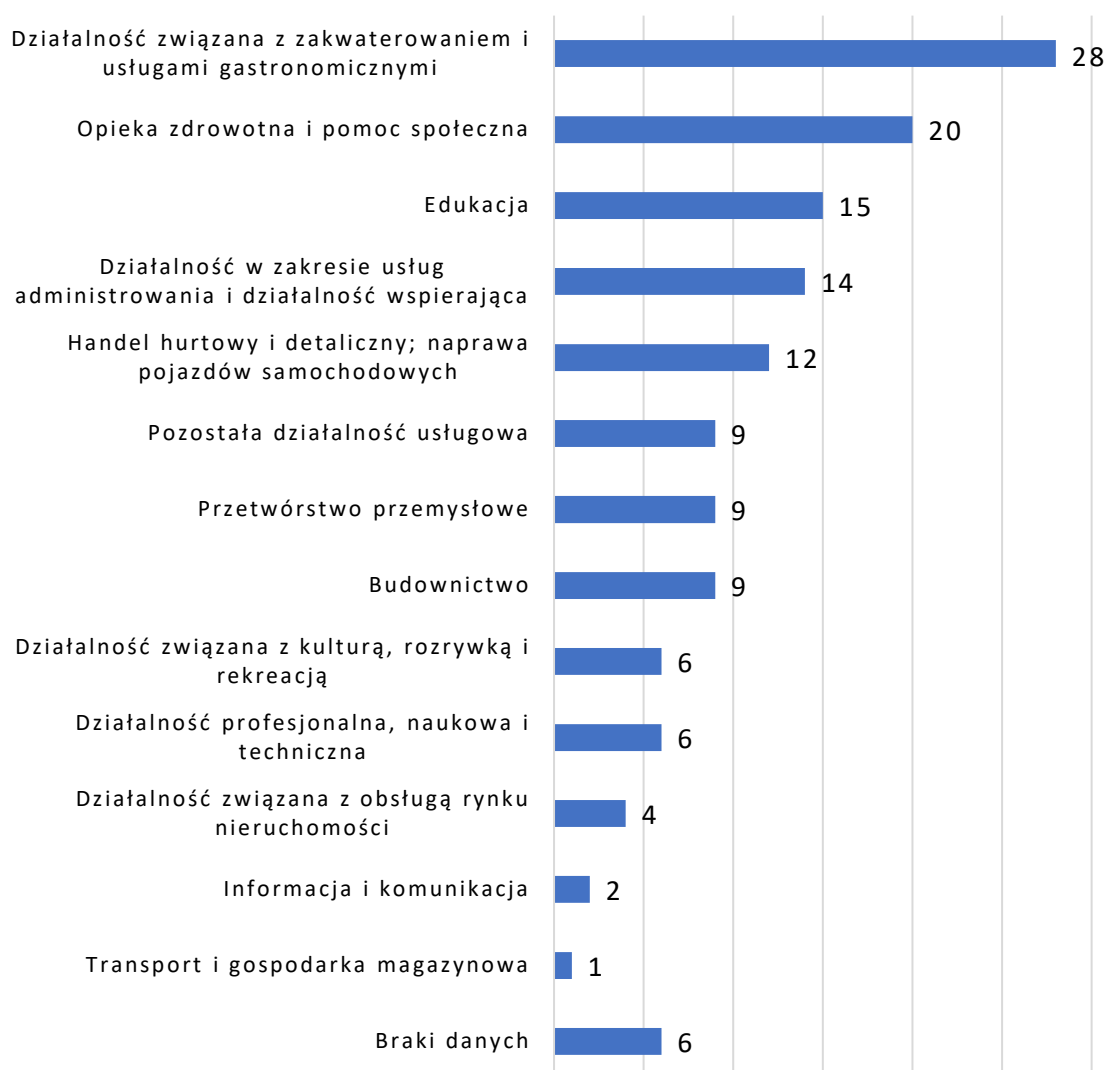
Wykres 4. Cel działalności przedsiębiorstw społecznych w podziale na powiaty województwa podkarpackiego, N=141

Źródło: Rejestr Jednostek Polityki Społecznej,
<https://rjps.mrips.gov.pl/RJPS/WJ/start.do?wersja=1>.

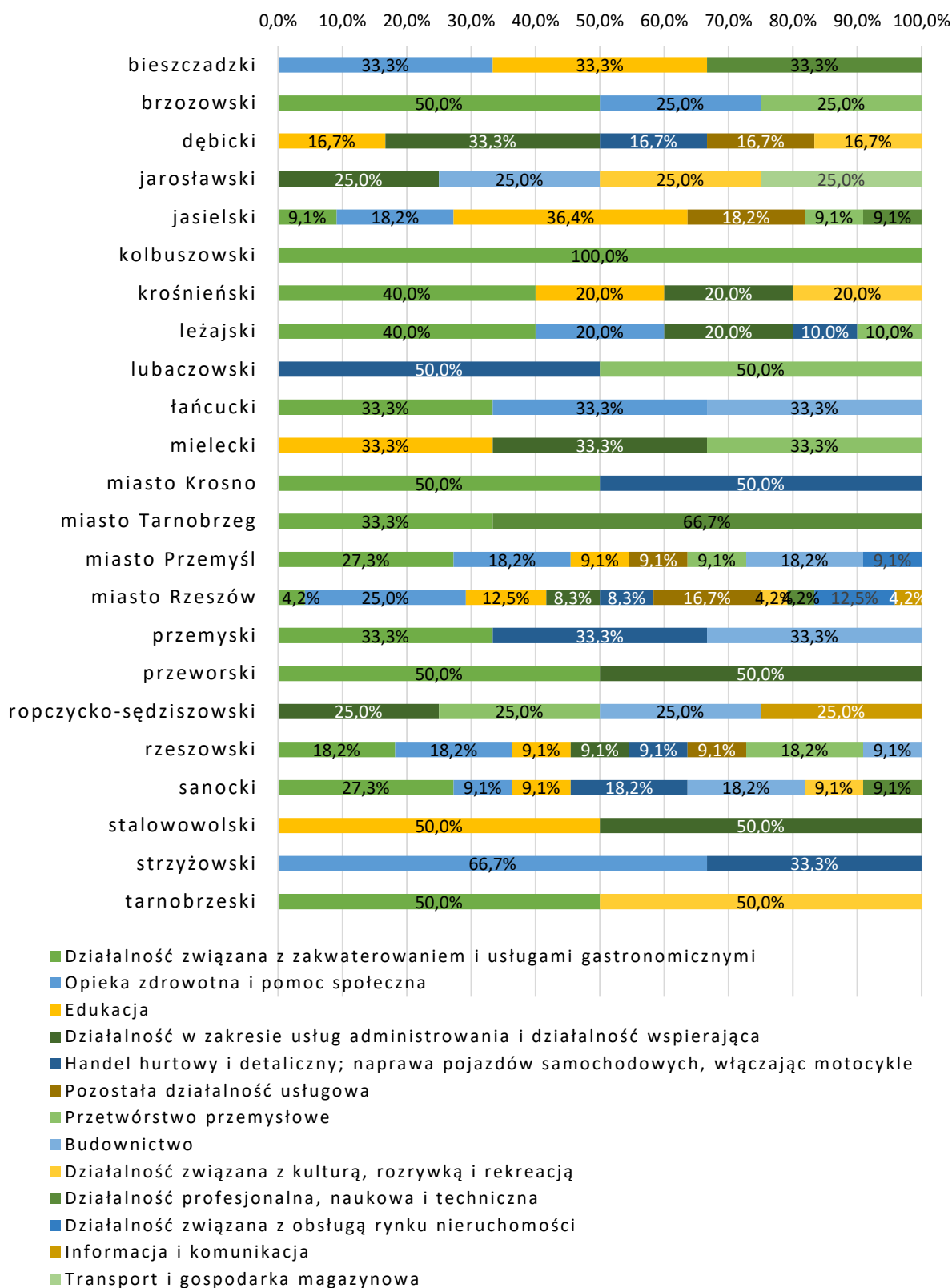
Na podstawie danych dotyczących przedmiotu dominującej działalności podkarpackich przedsiębiorstw społecznych, możemy zauważyć ich zdecydowaną koncentrację na działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 28 podmiotów, tj. 20%. Jest to sytuacja naturalna, ponieważ dana działalność potencjalnie może przynieść największe zyski. Kolejnymi działalnościami były kolejno: opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 20 podmiotów, tj. 15% i edukacja – 15 podmiotów (11%). Na obszarze największej koncentracji przedsiębiorstw, jakim było miasto na prawach powiatu Rzeszów najczęstszym przedmiotem działalności była opieka zdrowotna i pomoc społeczna. Trend ten może być związany z wysokim poziomem rozwoju sektora opieki medycznej w Rzeszowie jako mieście wojewódzkim.

Wykres 5. Przedmiot dominującej działalności podkarpackich przedsiębiorstw społecznych, N=141

Źródło: Rejestr Jednostek Polityki Społecznej,
<https://rjps.mrips.gov.pl/RJPS/WJ/start.do?wersja=1>.

Wykres 6. Przedmioty dominujących działalności podkarpackich przedsiębiorstw społecznych w podziale na powiaty, N=141

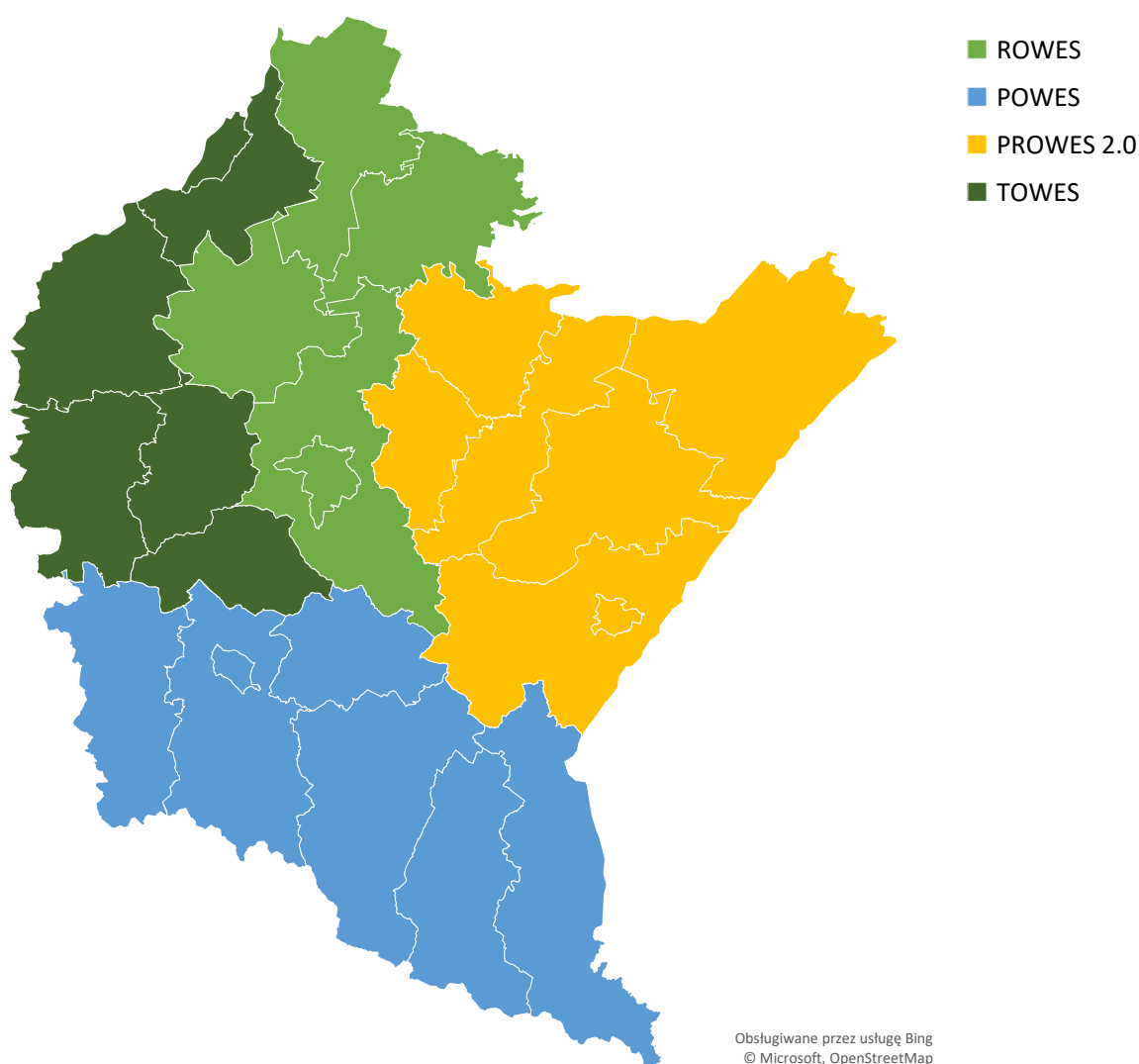

Źródło: Rejestr Jednostek Polityki Społecznej,
<https://rjps.mrips.gov.pl/RJPS/WJ/start.do?wersja=1>.

2. Podkarpackie Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej

Istotną zmianą w obszarze podkarpackiej Ekonomii Społecznej było utworzenie kolejnego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej, tj. **Tarnobrzeskiego Ośrodka Wspierania Ekonomii Społecznej** prowadzonego przez Tarnobrzeską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Tarnobrzegu. Ośrodek ten swoim działaniem obejmuje zachodni obszar województwa, od powiatu strzyżowskiego po miasto Tarnobrzeg, będące wcześniej obszarem terytorialnym **Rzeszowskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej**. Kolejną zmianą było powstanie ośrodka PROWES 2.0 na miejsce dotychczasowego PROWES, który finalnie przestał działać.

Mapa 3. Podział terytorialny podkarpackich OWES w 2024 r.

Źródło: Rejestr Jednostek Polityki Społecznej,
<https://rjps.mrips.gov.pl/RJPS/WJ/start.do?wersja=1>.

Informacje o podkarpackich Ośrodkach Wsparcia Ekonomii Społecznej:

1. Podkarpacki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (POWES) –

prowadzony przez Podkarpacką Agencję Konsultingowo Doradczą Sp. z o.o.

Adres: Kadyiego 12, 38-200 Jasło, tel.: 13 446 75 62, e-mail:

biuro@pakd.pl, www: <http://www.pakd.pl/owes2>.

Subregion wsparcia działalności przedsiębiorstw społecznych: powiat jasielski, powiat sanocki, powiat krośnieński, powiat bieszczadzki, powiat brzozowski, powiat leski, miasto Krosno.

2. Podkarpacki Regionalny Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej 2.0

(PROWES 2.0) Jego liderem jest Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży z Przemysła w partnerstwie z Podkarpacką Akademią Przedsiębiorczości Katarzyna Podraza i Caritas Archidiecezji Przemyskiej.

Adres: Piotra Skargi 6, 37-700 Przemyśl, tel.: tel. 16 642 77 22,

e-mail: przemysl@caritas.pl, www: <http://www.prowes.com.pl>.

Subregion wsparcia działalności przedsiębiorstw społecznych: powiat leżajski, miasto Przemyśl, powiat jarosławski, powiat łańcucki, powiat przemyski, powiat przeworski, powiat lubaczowski.

3. Rzeszowski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (ROWES) prowadzony

przez Rzeszowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. Adres: Szopena 51, 35-959 Rzeszów, tel.: 17 86 76 259 e-mail: rowes@rarr.rzeszow.pl, www:

<https://wsparcie.es/>.

Subregion wsparcia działalności przedsiębiorstw społecznych: miasto Rzeszów, powiat rzeszowski, powiat kolbuszowski, powiat stalowowolski, powiat niżański.

4. Tarnobrzeski Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej prowadzony przez

Tarnobrzeską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Tarnobrzegu, Adres: ul. M. Dąbrowskiej 15, 39-400 Tarnobrzeg, tel.: 15 822 00 22, e-mail:

tarr@tarr.pl, www.tarrtoves.pl

Subregion wsparcia działalności przedsiębiorstw społecznych: powiat dębicki, powiat strzyżowski, powiat mielecki, powiat ropczycko-sędziszowski, powiat tarnobrzeski, miasto Tarnobrzeg.

OWES zobowiązane są do przysyłania cokuwartalnego formularza oceny sposobu realizacji usług wsparcia PES, w których wskazywana jest realizacja wskaźników, zgodnie z Regulaminem naboru 7.16 Ekonomia społeczna, nabór nr FEPK.07.16-IP.01-001/23:

1. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;

2. Liczba objętych wsparciem mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych);
3. Liczba objętych podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym;
4. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie;
5. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie;
6. Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie;
7. Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie;
8. Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie;
9. Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie;
10. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie;
11. Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem;
12. Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami;
13. Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych;
14. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu;
15. Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu;
16. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu;
17. Liczba Przedsiębiorstw Społecznych (PS) założonych w formie przewidzianej w art. 3 pkt 3 ppkt. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
18. Liczba miejsc pracy utworzonych w Przedsiębiorstwie społecznym;
19. Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy na pełny etat;
20. Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy w wymiarze co najmniej $\frac{3}{4}$ etatu;
21. Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy w wymiarze co najmniej $\frac{1}{2}$ etatu.

3. Podkarpackie podmioty reintegracji społeczno-zawodowej

Jednostki reintegracji społeczno-zawodowej, według definicji GUS, posiadają charakter jednostki organizacyjnej bez osobowości prawnej. Są prowadzone przez organizacje non-profit, jednostki samorządu terytorialnego lub innego rodzaju podmioty, tj. spółdzielnie socjalne. Ich reintegracyjna działalność

przeznaczona jest dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym⁴. Do takich jednostek możemy zaliczyć centra integracji społecznej (CIS), kluby integracji społecznej (KIS), zakłady aktywności zawodowej (ZAZ), warsztaty terapii zajęciowej (WTZ). Poniżej przedstawiamy definicję każdej z wymienionych jednostek⁵:

- + **CIS** to placówka edukacyjna o statusie nadanym przez wojewodę, skupiająca się podczas procesu edukacji na zatrudnieniu uczestników w ramach zatrudnienia socjalnego. Jej misją jest odbudowanie umiejętności pełnienia ról społecznych oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia na rynku pracy. Zajęcia w ramach CIS skierowane są do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, szczególnie długotrwale bezrobotnych, w kryzysie bezdomności, z niepełnosprawnościami, osób po terapii uzależnień alkoholowych i narkotykowych, chorych psychicznie, zwolnionych z zakładu karnego, uchodźców.
- + **KIS** koncentruje się na osobach indywidualnych i ich rodzinach w ramach odbudowania i podtrzymania umiejętności funkcjonowania w życiu społeczności lokalnej, powrotu do pełnienia ról społecznych i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych. KIS jest otwarty na potrzeby środowiska lokalnego, a swoje usługi dostosowuje do wszystkich grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- + **ZAZ** to jednostka reintegracyjna o statusie nadanym przez wojewodę. W swojej działalności łączy rehabilitację społeczno-zawodową osób niepełnosprawnych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Jednostka tworzy miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnościami, a wśród osób zatrudnionych 70% zaliczanych jest do kategorii posiadających znaczny stopień niepełnosprawności lub umiarkowany stopień niepełnosprawności, jeżeli stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną.
- + **WTZ** to placówki dające możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy. Nie są to placówki samodzielne, ale stanowią część większej struktury organizacyjnej. WTZ jest organizowany przez fundacje, stowarzyszenie lub inne podmioty.

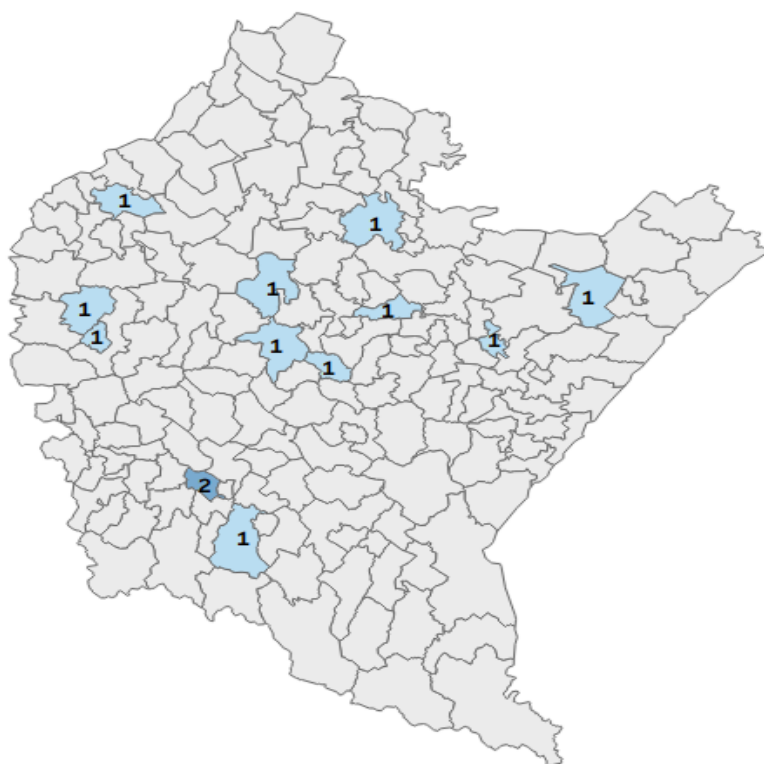
⁴ Główny Urząd Statystyczny - Pojęcia stosowane w statystyce publicznej.
<https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/4134,pojecie.html#:~:text=Definicja%3A%20Jednostki%20organizacyjne%2C%20nieposiadaj%C4%85ce%20odr%C4%99bnej%20osobowo%C5%9Bci%20prawnej%2C%20prowadz%C4%85ce,samorz%C4%85du%20terytorialnego%20lub%20inne%20podmioty%2C%20np.%20sp%C3%B3%C5%82dzielnie%20socjalne.>

⁵ Ibid.

3.1. Zakłady aktywności zawodowej

W 10 powiatach województwa funkcjonuje 13 Zakładów Aktywności Zawodowej. Po jednym zakładzie działało w Rzeszowie oraz w powiatach: leżajskim, krośnieńskim, mieleckim, jarosławskim, łańcuckim i lubaczowskim, natomiast dwie jednostki funkcjonują w mieście Krośnie oraz powiatach rzeszowskim i dębickim. W pozostałych powiatach nie funkcjonował żaden ZAZ. Liczba uczestników zakładów aktywności systematycznie rok do roku rośnie i aktualnie przekroczyła tysiąc osób. Ogólne koszty działalności podkarpackich ZAZ, bez względu na źródła finansowania wyniosły ponad 97 mln zł, z czego ponad 41 mln zł pochodziło z PFRON, a ponad 3,69 mln to środki budżetu samorządu województwa podkarpackiego. Na przestrzeni lat 2020–2024 nastąpił znaczący wzrost kosztów funkcjonowania ZAZ – tylko w 2024 roku koszty wzrosły o ponad 20 mln zł w stosunku do roku 2023.

Mapa 4. Podział terytorialny podkarpackich zakładów aktywności zawodowej w 2024 r.

Źródło: Rejestr Jednostek Polityki Społecznej,
<https://rjps.mrips.gov.pl/RJPS/WJ/start.do?wersja=1>.

Tabela 1. Dane dotyczące Podkarpackich ZAZ w ujęciu 5 ostatnich lat

Rok	Uczestnicy ZAZ	Liczba ZAZ
2020	795	13
2021	851	13
2022	900	12
2023	911	12
2024	977	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

Ostatnim aspektem dotyczącym danych jednostek są koszty ich działalności w latach 2020–2024. Ogólna kwota, bez względu na źródła finansowania wynosiła ponad 97 mln zł, z czego 41 mln zł pochodziło z PFRON, a ponad 3,69 mln to środki budżetu samorządu województwa podkarpackiego. Na przestrzeni lat 2020–2024 widzimy coroczny wzrost kwoty przeznaczonej na funkcjonowanie ZAZ, co niewątpliwie ma związek ze zwiększającą się każdego roku liczbą uczestników. Zauważony w 2024 roku wzrost kosztów funkcjonowania zakładów o ponad 20 mln to efekt wspomnianego wcześniej największego na przestrzeni ostatnich 5 lat wzrostu liczby uczestników.

Tabela 2. Koszty działalności ZAZ w latach 2020–2024 (w zł)

Rok	Dofinansowanie kosztów działania zakładów aktywności zawodowej (PFRON)	Środki z budżetu Samorządu Województwa przekazane dla ZAZ	Ogółem koszty funkcjonowanie ZAZ bez względu na źródła finansowania
2020	17 822 987	1 890 373	48 066 235
2021	20 657 978	2 005 562	56 096 603
2022	23 441 236	2 433 587	67 625 817
2023	26 282 833	2 913 431	76 892 360
2024	41 297 659	3 691 784	97 372 333

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

3.2. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej to drugi typ podkarpackich podmiotów zajmujących się reintegracją społeczno-zawodową. Liczba tych jednostek od 2023 roku utrzymuje się na poziomie 38 placówek. Jednostki typu WTZ były najpopularniejszą formą placówek reintegracyjnych, na co wskazywała ich największa liczba, a także występowanie na obszarze niemalże całego

Tak jak w przypadku innych jednostek, wraz z każdym rokiem wzrasta koszt funkcjonowania WTZ. W roku 2024 ogólny koszt, bez względu na finansowanie, wynosił blisko 72 mln zł. W porównaniu do roku 2023 wzrósł o ponad 10 mln zł. Tak jak w przypadku ZAZ największe koszty dofinansowania pochodzą z PFRON i w 2024 r. wynosiły blisko 64 mln zł, co w skali zeszłego roku daje wzrost o 9 mln zł.

Tabela 4. Koszty działalności WTZ w latach 2020–2024 (w zł)

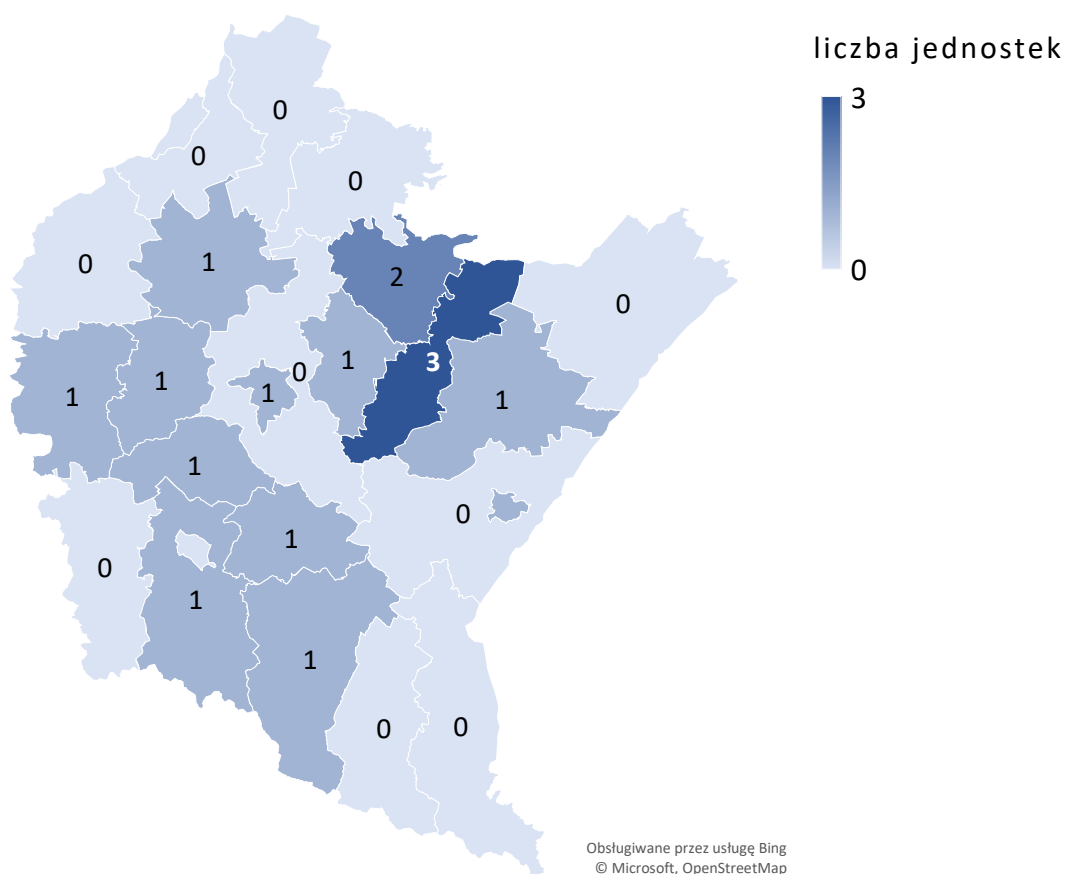
Rok	Koszty dofinansowania PFRON	Środki podmiotu tworzącego/pozostałe środki	Ogółem koszty funkcjonowanie WTZ bez względu na źródła finansowania
2020	36 922 915	5 289 273	42 212 188
2021	39 283 367	4 908 814	44 192 181
2022	47 233 580	5 856 289	53 089 869
2023	54 325 647	6 585 281	60 910 928
2024	63 868 514	7 804 643	71 643 157

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Polskiego Towarzystwa Wspierania Warsztatów Terapii Zajęciowej „MOST”

3.3. Centra Integracji Społecznej

W 2024 roku było 16 centrów integracji społecznej. W ujęciu wojewódzkim, 13 powiatów prowadziło tego typu jednostki. Najwięcej znajdowało się ich w powiecie przeworskim – 3. Obszarami, na których nie działały takie jednostki były powiaty: rzeszowski, jasielski, mielecki, bieszczadzki, miasto Krosno, przemyski, tarnobrzescki, miasto Tarnobrzeg, lubaczowski, stalowowolski, leski i niżański.

Mapa 6. Podział terytorialny podkarpackich centrów integracji społecznej w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUW w Rzeszowie.

Zauważalny był również spadek liczby uczestników CIS w województwie o 63 osoby w porównaniu do roku 2023. Przyczyn tego spadku można upatrywać w efektywności udzielonego wsparcia, skutkującej zakończeniem uczestnictwa przez część beneficjentów.

Tabela 5. Dane dotyczące Podkarpackich CIS w ujęciu 5 ostatnich lat

Rok	Uczestnicy CIS	Liczba CIS
2020	558	16
2021	561	18
2022	564	18
2023	719	16
2024	656	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie.

Przechodząc do ogólnych przychodów danych jednostek, w 2024 r. wynosiły one ponad 30 mln, a ich największym źródłem były przychody z Unii Europejskiej – blisko 11 mln zł i wzrost w porównaniu do roku poprzedniego o blisko 3 mln zł. Warto zauważyć, że na przestrzeni 5 lat rosła rola źródła finansowania, jakim jest Unia Europejska, które coraz częściej pełni kluczową rolę w świecie pomocy społecznej. Wskazuje to na zwiększającą się skuteczność pozyskiwania środków unijnych przez podkarpackie CIS. W 2024 wzrosła również kwota środków z budżetu gminy – ponad 3 mln zł (wzrost o ponad 1 mln).

Tabela 6. Przychody CIS w latach 2020–2024 (w zł)

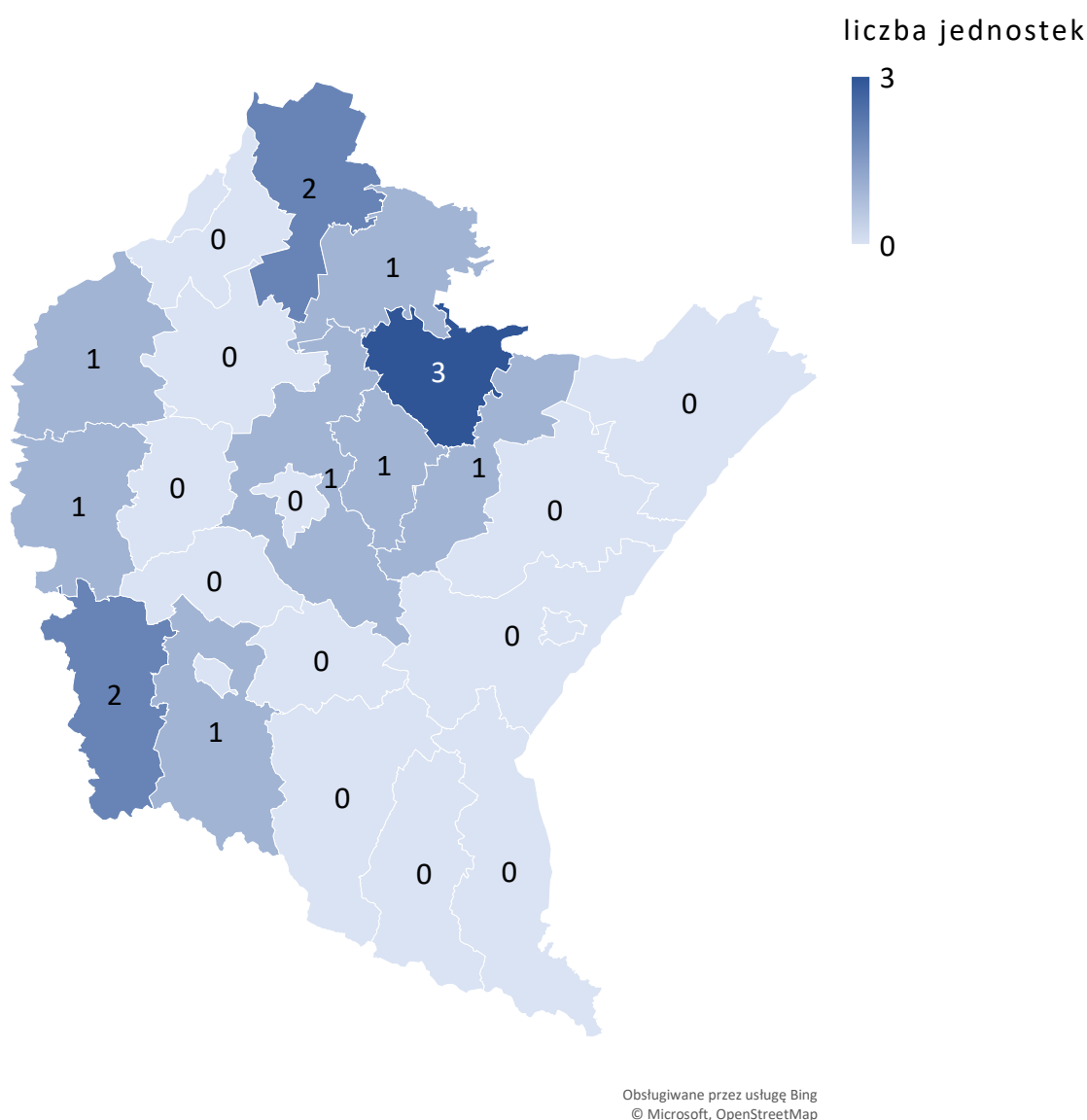
ŹRÓDŁO DOFINANSOWANIA	2020	2021	2022	2023	2024
PRZYCHODY Z BUDŻETU GMINY	1 271 000	1 768 000	1 661 000	1 977 000	3 021 000
PRZYCHODY Z BUDŻETU WOJEWÓDZTWA	643 000	1 645 000	362 000	597 000	1 841 000
PRZYCHODY Z FUNDUSZU PRACY	4 180 000	7 291 000	7 701 000	9 414 000	10 527 000
PRZYCHODY Z UNII EUROPEJSKIEJ	7 537 000	4 488 000	7 873 000	7 934 000	10 761 000
PRZYCHODY Z WŁASNEJ DZIAŁALNOŚCI	2 148 000	2 098 000	2 903 000	3 185 000	3 820 000
PRZYCHODY Z INNYCH ŹRÓDEŁ	201 000	280 000	766 000	91 000	125 000
OGÓŁEM PRZYCHODY CIS BEZ WZGLĘDU NA ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	16 109 000	17 987 000	17 369 000	23 198 000	30 095 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUW w Rzeszowie.

3.4. Kluby Integracji Społecznej

W województwie podkarpackim w 2024 r. działało 14 placówek KIS. W latach 2020–2024 trend dotyczący liczby uczestników KIS był niestabilny. W 2023 r. liczba uczestników osiągnęła największą liczbę równą 180, przy czym w 2024 jej wartość była najmniejsza – 134 osoby. Trudno jednoznacznie wskazać przyczyny trendu wzrostu liczby jednostek, przy jednoczesnym spadku łącznej liczby uczestników. Wytłumaczeniem może być, tak jak w przypadku innych jednostek, zapewnienie osobom innego wsparcia lub pomyślnie świadczona pomoc, której efektem było opuszczenie KIS.

Mapa 7. Podział terytorialny podkarpackich klubów integracji społecznej w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUW w Rzeszowie.

Wykres 7. Dane dotyczące podkarpackich KIS w ujęciu 5 ostatnich lat

Rok	Uczestnicy KIS	Liczba KIS
2020	176	9
2021	163	9
2022	160	9
2023	180	12
2024	134	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUW w Rzeszowie.

W odniesieniu do kwoty finansowania jednostek, w 2024 r. wynosiła ona blisko 2 mln., co w porównaniu do poprzedzającego roku oznacza prawie trzykrotny wzrost. Istotnym źródłem finansowania były środki z Unii Europejskiej, których kwota w porównaniu do roku 2024 wzrosła o blisko 1 mln zł. Warto zauważyć, że w latach 2020–2021 nie były finansowane z tego źródła.

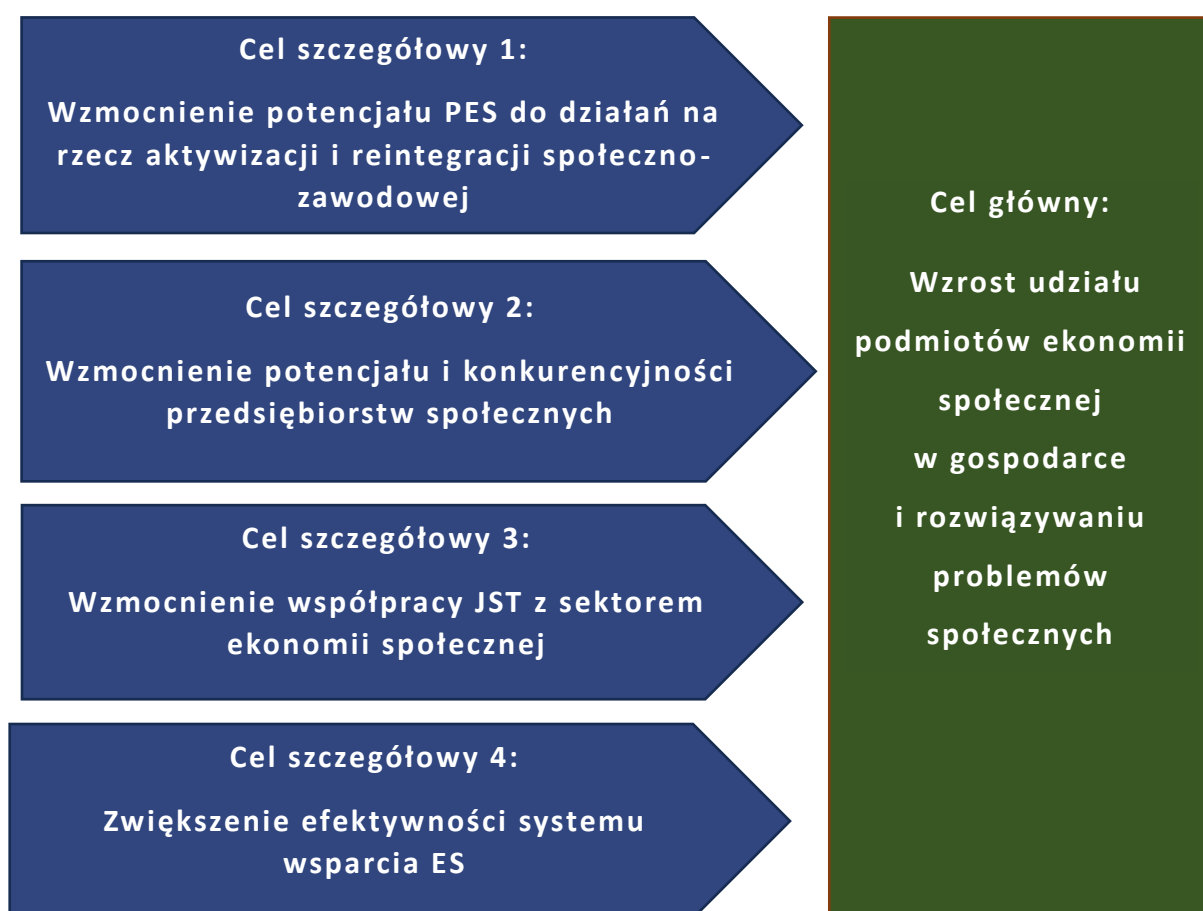
Tabela 7. Źródła finansowania KIS w latach 2020–2024 (w zł)

ROK	2020	2021	2022	2023	2024
ŚRODKI Z BUDŻETU GMINY	282 233	301 686	302 727	311 832	593 190
ŚRODKI Z UNII EUROPEJSKIEJ	0	0	3	355 481	1 329 265
ŚRODKI WŁASNE ORGANIZACJI TWORZĄCEJ KIS	0	0	0	0	55 614
DAROWIZNY (W TYM 1% PODATKU)	0	0	0	0	0
DZIAŁALNOŚĆ ODPLATNA ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ W SFERZE POŻYTKU PUBLICZNEGO	0	0	0	0	0
PRZYCHODY Z INNYCH ŹRÓDEŁ (PUP, PROJEKTY MINISTERIALNE, ITP.)	90 940	0	0	Brak danych	Brak danych
OGÓŁEM ŚRODKI FINANSOWE	373 173	301 686	632 966	667 313	1 978 069

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUW w Rzeszowie.

4. Monitoring wskaźników Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Podkarpackiego

Dla pełniejszego obrazu monitoringu ponownie przedstawiono charakterystykę założeń dokumentu bazowego dokumentu, co prowadzić ma do lepszego zarysowania i zrozumienia znaczenia podejmowanej w dokumencie analizy. Treść została zaczerpnięta z Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Podkarpackiego do 2030 roku – dokumentu opracowanego w 2023 roku przez ROPS w Rzeszowie.

4.1. Cel szczegółowy 1. Wzmocnienie potencjału PES do działań na rzecz aktywizacji i reintegracji społeczno-zawodowych

Na podstawie przeprowadzonej podczas tworzenia RPRES WP diagnozy dotyczącej podmiotów świadczących usługi reintegracji społeczno-zawodowej, utworzono Cel 1. W ramach jego realizacji zaplanowano działania mające za zadanie wsparcie w tworzeniu nowych PES, głównie na terenach tego wymagających, jak również rozwój istniejących podmiotów w zakresie wzmocnienia ich potencjału organizacyjnego, technicznego oraz produkcyjnego. W obszarze każdego kierunku interwencji wskazano na

działania prowadzące do pomyślnego osiągnięcia celu, a także wyznaczono wskaźniki mierzące stopień ich realizacji.

Tabela 8. Plan realizacji Celu szczegółowego 1

Kierunki interwencji	Działania
Rozwój i tworzenie podmiotów reintegracyjnych	➤ Wsparcie tworzenia nowych PES o charakterze reintegracyjnym, głównie na terenach, w których nie funkcjonuje dany rodzaj PES. ➤ Wsparcie PS/PES w ubieganiu się o środki na reintegrację społeczno-zawodową w ramach programów resortowych, programów w ramach środków UE na poziomie krajowym (np. FERS) i regionalnym (FEP). ➤ Wzmocnienie powiązań pomiędzy podmiotami zatrudnienia socjalnego, a innymi PES/PS.
Podniesienie jakości procesów reintegracji społeczno-zawodowej	➤ Realizacja wysokiej jakości usług reintegracji społeczno-zawodowej w PS/PES poprzez zapewnienie dostępu do specjalistów, np. trenerów pracy, psychologów i psychiatrów, specjalistów w zakresie alternatywnej komunikacji, terapeutów uzależnień, stomatologów, lekarzy specjalistów. ➤ Podnoszenie kompetencji kadry PES poprzez m.in. szkolenia, warsztaty, superwizje, wizyty studyjne. ➤ Rozwój sieci kooperacji PS/PES zapewniających wymianę doświadczeń i wiedzy. ➤ Wsparcie innowacji w zakresie prowadzonych działań reintegracyjnych. ➤ Działania na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym zorientowane na zmianę sytuacji finansowej/systemu finansowania podmiotów reintegracyjnych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

Monitoring wskaźników mierzących cel szczegółowy 1

Definicje wskaźników:

- **Liczba aktywnych jednostek reintegracyjnych (ZAZ, W TZ, CIS, KIS)** – suma podkarpackich jednostek reintegracyjnych funkcjonujących w monitorowanym roku, w skład których wchodzi zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej, centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej.
- **Liczba osób będących w procesie reintegracji w jednostkach reintegracyjnych** – suma osób korzystających w monitorowanym roku ze wsparcia oferowanego przez podkarpackie jednostki reintegracyjne, w skład których wchodzi zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej, centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej.
- **Liczba utworzonych sieci tematycznych – ścieżki reintegracji społeczno-zawodowej** – liczba utworzonych i funkcjonujących regionalnych sieci współpracy w obszarze reintegracji społeczno-zawodowej, których zadaniem jest bieżące wypracowywanie rozwiązań koncentrujących się na kompleksowej reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ujęciu wskaźników monitorujących cel szczegółowy 1 możemy zauważyć, że wzrosła liczba aktywnych jednostek reintegracyjnych i osób będących w procesie reintegracji w jednostkach reintegracyjnych w porównaniu z danymi za 2023 r. W przypadku pierwszego wskaźnika nastąpił wzrost o 2 jednostki, co doprowadziło do osiągnięcia wartości docelowej. W przypadku drugiego, nastąpił wzrost o 14 osób. Do osiągnięcia tego wskaźnika pozostało 371 osób (10%). Warto podkreślić, że w porównaniu z wartością bazową wskaźnika jest ona w 2024 r. wciąż mniejsza o 5 punktów procentowych. 25 października 2024 utworzono sieć ścieżki reintegracji społeczno-zawodowej. Jest to równoważne z osiągnięciem wartości docelowej wskaźnika - liczba utworzonych sieci tematycznych – ścieżki reintegracji społeczno-zawodowej. Jej podstawowym celem jest skoordynowanie działań instytucji z różnych sektorów – pomocy społecznej, rynku pracy, ekonomii społecznej oraz placówek terapeutycznych. W skład sieci wchodzi klucze podmioty zajmujące się aktywizacją społeczną i zawodową m.in. CUS w Dębicy, CIS w Dębicy, W TZ Caritas Diecezji Rzeszowskiej w Ropczycach, CIS w Orzechówce, CIS w Strzyżowie, W TZ w Przeworsku prowadzony przez Fundację Pomocy Młodzieży im. Św. Jana Pawła II Wzrastanie, Fundacja Łęki Dukielskie, W TZ w Rudniku nad Sanem, PUP w Rzeszowie, CIS w Ropczycach, PUP w Lubaczowie, OWES prowadzony przez Stowarzyszenie na rzecz dzieci i młodzieży w Przemyślu oraz OPS Gminy Łańcut.

Tabela 9 Monitoring wskaźników celu szczegółowego 1

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość za rok 2023	Wartość za rok 2024	Trend obecny	Wartość docelowa	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Liczba aktywnych jednostek reintegracyjnych (ZAZ, WTZ, CIS, KIS)	76	78	81 (+3)	81 	80 (wzrost o 5 %)	Raz na rok	PUW w Rzeszowie
Liczba osób będących w procesie reintegracji w jednostkach reintegracyjnych	3 873	3 682	3 696 (5%)	91% 	4 067 (wzrost o 5 %)	Raz na rok	Dane ROPS w Rzeszowie
Liczba utworzonych sieci tematycznych – ścieżki reintegracji społeczno-zawodowej	0	0	1	1	1	Raz na rok	Dane ROPS w Rzeszowie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

4.2. Cel szczegółowy 2. Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności przedsiębiorstw społecznych

Cel 2 koncentruje się na wzmocnieniu znaczenia przedsiębiorstw społecznych poprzez rozwój istniejących, jak i tworzenie nowych PS, a co za tym idzie zwiększenia miejsc pracy i polepszenia ich warunków. Aby osiągnąć ten cel zaplanowano różnego typu działania wspierające potencjał infrastrukturalny, techniczny jak i szkoleniowy, skierowany do osób zajmujących stanowiska kierownicze, a także do pracowników PS. Bardzo ważną rolę w procesie gromadzenia owych danych pełnią Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, których liczba na 2023 r. wynosiła 4, a byli nimi:

1. Podkarpacki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (POWES) prowadzony przez Podkarpacką Agencję Konsultingowo-Doradczą Sp. z o.o. (Lider) w partnerstwie z Tarnobrzeską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. oraz Fundacją im. Hetmana Jana Tarnowskiego,
2. Podkarpacki Regionalny Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (PROWES) prowadzony przez Caritas Archidiecezji Przemyskiej (Lider) w partnerstwie z Podkarpacką Akademią Przedsiębiorczości Katarzyna Podraza,
3. Rzeszowski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (ROWES) prowadzony przez Rzeszowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A.,
4. Tarnobrzeski Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej prowadzony przez Tarnobrzeską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Tarnobrzegu.

Sieć czterech ośrodków OWES obejmuje zasięgiem całe województwo, co pozwala na zrównoważony rozwój przedsiębiorstw społecznych w regionie ROPS w Rzeszowie nawiązał stały kontakt z podkarpackimi OWES w związku z gromadzeniem przez nie danych. Jest to konieczność wynikająca z ustawowego obowiązku, dotyczącego weryfikacji sposobu realizacji usług wsparcia podmiotów ekonomii społecznej przez OWES oraz efektów wsparcia, złożonego we wniosku o dofinansowanie.

Tabela 10. Plan realizacji Celu szczegółowego 2

Kierunki interwencji	Działania
Wsparcie istniejących oraz tworzonych PS w województwie	➤ Realizacja usług oraz działań przez ośrodki wsparcia ekonomii społecznej. ➤ Wsparcie tworzenia PS w obszarach wymagających szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju zgodnie z rozumieniem Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030. ➤ Promocja podmiotów oferujących produkty i usługi o wysokiej jakości.

Wzmacnianie kompetencji osób zarządzających oraz pracowników PS

- Realizacja kompleksowych usług wsparcia ekonomii społecznej obejmujących m.in. usługi doradcze i szkoleniowe, organizację wizyt studyjnych i warsztatów.
- Podniesienie kompetencji w zakresie skutecznej promocji, marketingu, tworzenia ofert, sprzedaży itp.
- Podniesienie kompetencji w zakresie pozyskiwania zleceń.
- Doradztwo dla PS w zakresie ubiegania się o zamówienia publiczne (przetargi, postępowania) oraz zlecenia usług społecznych.
- Rozwój kompetencji menedżerskich dla kadr zarządzających PS (np. kursy, studia podyplomowe, akademia menedżera).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

Monitoring wskaźników mierzących cel szczegółowy 2

Definicje wskaźników:

Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych w Perspektywie Finansowej na lata 2021-2027 – liczba miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych utworzonych przez podkarpackie OWES.

Liczba PS, które wzięły udział w targach/wydarzeniach promujących/wizytach studyjnych – liczba PES uczestniczących w przedsięwzięciach o charakterze promocyjnym i rozpowszechniającym ekonomię społeczną tj.: targi, portfolio, podcasty, film, broszurę informacyjną, regionalną wizytę studyjną „Poznaj ekonomię społeczną”.

Liczba pracowników PS uczestniczących w szkoleniach/warsztatach podnoszących kompetencje i/lub kwalifikacje – roczna skala pracowników PS, biorących udział w szkoleniach, warsztatach podnoszących kompetencje i/lub kwalifikacje organizowanych przez ROPS w Rzeszowie, jak i OWES.

Liczba pracowników kadry menedżerskiej PS uczestniczących w szkoleniach/warsztatach podnoszących kompetencje i/lub kwalifikacje – roczna skala kadry menedżerskiej PS, biorących udział w szkoleniach, warsztatach podnoszących kompetencje i/lub kwalifikacje organizowanych przez ROPS w Rzeszowie, jak i OWES.

Jedynym wskaźnikiem, którego wartość w 2024 r. się nie zmieniła, to liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych w Perspektywie Finansowej na lata 2021–2027. Utrzymująca się wartość bazowa jest równa 0. W 2024 r. liczba PS, które wzięły udział w targach/wydarzeniach promujących/wizytach studyjnych wzrosła o 30 jednostek, co dało osiągnięcie, a nawet przewyższenie wartości docelowej wskaźnika na poziomie 62 przedsiębiorstw społecznych. Wartości wskaźników: liczba pracowników PS uczestniczących w szkoleniach/warsztatach podnoszących kompetencje i/lub kwalifikacje i liczba pracowników kadry menedżerskiej PS uczestniczących w szkoleniach/warsztatach podnoszących kompetencje i/lub kwalifikacje są pozyskiwane z danych ROPS w Rzeszowie i od podkarpackich OWES. O ile w 2024 r. ani pracownicy, ani kadra menadżerska nie uczestniczyła w danym wsparciu, organizowanym przez ROPS w Rzeszowie, to 4 OWES wskazały, że liczba pracowników PS uczestniczących w szkoleniach/warsztatach podnoszących kompetencje i/lub kwalifikacje wynosiła 25. Skutkuje to osiągnięciem wskaźnika na poziomie liczby 131. W przypadku liczby pracowników kadry menedżerskiej PS uczestniczących w szkoleniach/warsztatach podnoszących kompetencje i/lub kwalifikacje, OWES wskazuje na wartość 25. Dotychczasowo osiągnięta wartość wynosi 37, co daje 93% wartości wskaźnika docelowego.

Tabela 11. Monitoring wskaźników celu szczegółowego 2

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość za rok 2023	Wartość za rok 2024	Osiągnięta wartość	Wartość docelowa	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych w Perspektywie Finansowej na lata 2021-2027	0	0	0	0	940	Raz na rok	Sprawozdania OWES

Liczba PS, które wzięły udział w targach/wydarzeniach promujących/wizytach studyjnych	9	23	30	62	50	Raz na rok	Dane ROPS
Liczba pracowników PS uczestniczących w szkoleniach/warsztatach podnoszących kompetencje i/lub kwalifikacje	brak danych	106	25	131	200	Raz na rok	Dane ROPS Sprawozdanie OWES
Liczba pracowników kadry menedżerskiej PS uczestniczących w szkoleniach/warsztatach podnoszących kompetencje i/lub kwalifikacje	brak danych	12	25	37	40	Raz na rok	Dane ROPS Sprawozdanie OWES

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

4.3. Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie współpracy JST z sektorem ekonomii społecznej

W przypadku Celu 3 skoncentrowano się na trzech aspektach. Pierwszym z nich jest zwiększenie poziomu zlecania zadań PES przez JST w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego oraz wykorzystania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, jak również wzmocnienia ich pozycji jako potencjalnych wykonawców usług dla samorządów. Drugim aspektem jest orientacja wspomnianych usług społecznych na rozwoju i deinstytucjonalizacji. Ponadto w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze zaplanowano wsparcie JST w zakresie rozwoju usług społecznych w połączeniu z ich deinstytucjonalizacją przy zaangażowaniu lokalnych PES i wsparcie w zakresie tworzenia CUS.

Tabela 12. Plan realizacji Celu szczegółowego 3

Kierunki interwencji	Działania
Wzrost popytu JST na usługi PES	➤ Wsparcie JST w stosowaniu społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych oraz w zlecaniu zadań PES. ➤ Wzmocnienie pozycji PES jako wykonawców zleceń dla JST (np. promocja PES jako realizatorów wysokiej jakości usług).
Wsparcie JST i PES w procesie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji	➤ Wsparcie JST w wypracowywaniu zasad przeprowadzenia procesu DI z wykorzystaniem PES. ➤ Wsparcie JST w tworzeniu CUS. ➤ Przygotowanie PES do realizacji usług społecznych na rzecz społeczności lokalnej we współpracy z JST. ➤ Promowanie zakładania PES o charakterze usługowym.
Animacja JST w kierunku tworzenia podmiotów reintegracyjnych	➤ Wsparcie JST w zakresie analizy zapotrzebowania na podmioty reintegracyjne na danym terenie – warsztaty, szkolenia, wizyty studyjne, wsparcie merytoryczne w zakresie analizy JST pod kątem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. ➤ Realizacja procesów edukacyjno-doradczych, przygotowujących i wspierających JST w tworzeniu PS i PES jako formy realizowania zadań własnych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

Monitoring wskaźników mierzących cel szczegółowy 3

Definicje:

- **Odsetek gmin i powiatów objętych wsparciem pracowników w zakresie ekonomii społecznej i wsparcia PES** – procent pracowników JST, którzy zostali objęci wsparciem w ramach wydarzeń z zakresu ekonomii społecznej, tj. Forum Ekonomii Społecznej, doradztwo, warsztaty i szkolenia.

- **Odsetek opracowanych i przyjętych LPDI** – procent opracowanych i przyjętych zarządzeniem przez podkarpackie gminy i powiaty Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji.
- **Odsetek gmin i powiatów uczestniczących w wydarzeniach integrujących środowisko ES w społecznościach lokalnych, w tym wśród JST (np. Forum Ekonomii Społecznej, Forum Inicjatyw Lokalnych, Noc Ekonomii Społecznej)** – procent pracowników JST, którzy zostali objęci wsparciem w projekcie dotyczących ekonomii społecznej i wsparcia PES tj. podczas wydarzeń: Noc Ekonomii Społecznej, Forum Ekonomii Społecznej, Forum Inicjatyw Lokalnych.

W przypadku realizacji celu szczegółowego 3 w 2024 roku wzrosła wartość każdego wskaźnika. Pierwszy z nich, odsetek gmin i powiatów objętych wsparciem pracowników w zakresie ekonomii społecznej i wsparcia PES wzrósł o 8%, co skutkuje dotychczasowym osiągnięciem wskaźnika na poziomie 29% – 51 gmin. Kolejny wskaźnik, tj. odsetek opracowanych i przyjętych LPDI zwiększył się o 13 JST (6%). W sumie wskaźnik osiągnięto na poziomie 9% co odpowiada 16 JST. Wynika z tego, że aby osiągnąć wartość docelową do 2030 roku, musi powstać 74 LPDI. Odsetek gmin i powiatów uczestniczących w wydarzeniach integrujących środowisko ES w społecznościach lokalnych, w tym wśród JST, wzrósł o 7%, tj. o 12 JST. Skutkuje to dotychczasowym osiągnięciem wskaźnika na poziomie 18%, tj. 32 JST. Aby osiągnąć dany wskaźnik uczestnictwo gmin i powiatów musi wzrosnąć o 32 jednostki. Duże znaczenie w osiągnięciu celu szczegółowego 3 miały działania w ramach projektu „Społeczna Równowaga”, realizowanego przez ROPS w Rzeszowie, tj. konkurs na opracowanie 15 LPDI, w 2024 r. skierowany do gmin do 5 000 mieszkańców, organizacja wydarzeń o tematyce ekonomii społecznej.

Tabela 13. Monitoring wskaźników celu szczegółowego 3

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość za rok 2023	Wartość za rok 2024	Osiągnięta wartość	Wartość docelowa	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Odsetek gmin i powiatów objętych wsparciem pracowników w zakresie ekonomii społecznej i wsparcia PES	14% JST (26)	7% JST* (12)	8% (13)	29% (51)	70% JST (127)	Raz na rok	Dane ROPS
Odsetek opracowanych i przyjętych LPDI	0	3	13	9% (16)	50% JST	Raz na rok	Dane ROPS
Odsetek gmin i powiatów uczestniczących w wydarzeniach integrujących środowisko ES w społecznościach lokalnych, w tym wśród JST (np. Forum Ekonomii Społecznej, Forum Inicjatyw Lokalnych, Noc Ekonomii Społecznej)	7% (12)	4% (8)	7% (12)	18% (32)	35% JST (64)	Raz na rok	Dane ROPS

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

4.4. Cel szczegółowy 4. Zwiększenie efektywności systemu wsparcia ES

Cel szczegółowy 4 skupia się na rozpowszechnieniu idei ekonomii społecznej poprzez:

- działania promocyjne,
- działania edukacyjno-upowszechniające skierowane do mieszkańców regionu,
- kreowanie pozytywnego wizerunku PES,
- promocja PES świadczących usługi i produkujących produkty o wysokiej jakości.

Wskaźniki monitorujące ten cel monitorują dodatkowo wspieranie aktywności obywatelskiej w obszarze ES (np. przez wsparcie potencjału NGO, kształcenie liderów społeczności lokalnej).

Tabela 14. Plan realizacji Celu szczegółowego 4

Kierunki interwencji	Działania
Rozwój współpracy instytucji otoczenia ekonomii społecznej	➤ Kooperacja kluczowych instytucji otoczenia ES (IZ, IP, ROPS, PKRES, OWES) w celu wypracowania systemu sprawnej i efektywnej współpracy oraz wymiany informacji na rzecz ES. ➤ Wzrost zaangażowania PUP w rozwój ES poprzez zapewnienie wsparcia z Funduszu Pracy. ➤ Współpraca pozostałych IOES w celu włączenia się tych jednostek w działania na rzecz sektora ES.
Upowszechnianie idei ekonomii społecznej i rozpoznawalności PES	➤ Realizacja kampanii edukacyjno-promocyjnych skierowanych do mieszkańców Podkarpacia z różnych grup wiekowych. ➤ Realizacja działań edukacyjno-upowszechniających dot. ES w szkołach i na uczelniach wyższych. ➤ Rozwój współpracy ze środowiskiem akademickim, szkołami wyższymi i akademickimi biurami karier w zakresie edukacji i upowszechniania wiedzy o ekonomii społecznej. ➤ Realizacja działań upowszechniających skierowanych do podmiotów komercyjnych w kierunku nawiązywania współpracy z PES. ➤ Kreowanie pozytywnego wizerunku PES/PS.
Wspieranie aktywności obywatelskiej w obszarze ekonomii społecznej	➤ Wsparcie potencjału organizacji pozarządowych. ➤ Kształcenie liderów podejmujących działania na rzecz społeczności lokalnej, w szczególności środowisk osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: Opracowanie własne.

Monitoring wskaźników mierzący cel szczegółowy 4

- **Liczba posiedzeń Podkarpackiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej** – liczba posiedzeń Podkarpackiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, opartego o zapisy Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej. Jego skład jest powołany i składa się z przedstawicieli samorządu województwa, samorządów lokalnych, przedstawicieli sektora ekonomii społecznej, nauki oraz mediów;
- **Liczba utworzonych sieci kooperacji działających w regionie** – liczba spotkań sieciujących takie jednostki jak OWES, PES, PS, CIS/KIS, ZAZ, WTZ, JST;
- **Liczba przedsięwzięć zwiększających rozpoznawalność ekonomii społecznej w regionie (np. targi/kiermasze ekonomii społecznej, portfolio, film, audycje radiowe)** – liczba wydarzeń, a także różnych form wsparcia w formie wizualizacyjnej, których celem jest propagowanie wiedzy na temat ekonomii społecznej;
- **Liczba PES biorących udział w przedsięwzięciach zwiększających rozpoznawalność ekonomii społecznej w regionie (np. targi/kiermasze ekonomii społecznej, portfolio, film, audycje radiowe)** – liczba PES uczestniczących w przedsięwzięciach o charakterze promocyjnym i rozpowszechniającym ekonomię społeczną tj.: targi, portfolio, podcasty, film, broszura informacyjna, wizyta studyjna regionalna „Poznaj ekonomię społeczną”;
- **Liczba szkół średnich i uczelni wyższych biorących udział w działaniach edukacyjnych o ekonomii społecznej (np. cykl edukacyjny w szkołach średnich, cykl edukacyjny na uczelniach wyższych, podkarpackie mistrzostwa przedsiębiorczości społecznej)** – liczba działań w szkołach średnich i na uczelniach, dotyczących ekonomii społecznej;
- **Liczba wydarzeń integrujących środowisko ES oraz promujących ES w społecznościach lokalnych, w tym wśród JST (np. Forum Ekonomii Społecznej, Dzień Spółdzielczości z grą terenową, Forum Inicjatyw lokalnych, Noc Ekonomii Społecznej)** – liczba wydarzeń o charakterze integracyjnym oraz angażujących JST tj.: Forum Ekonomii Społecznej, Dzień Spółdzielczości z grą terenową, Forum Inicjatyw lokalnych, Noc Ekonomii Społecznej.

W przypadku celu szczegółowego 4 w 2024 r. wzrosła wartość wszystkich wskaźników. W przypadku trzech z nich: liczba PS biorących udział w przedsięwzięciach zwiększających rozpoznawalność ekonomii społecznej w regionie (np. targi/kiermasze ekonomii społecznej, portfolio, film, audycje radiowe), liczba utworzonych sieci kooperacji działających w regionie, liczba

szkół średnich i uczelni wyższych biorących udział w działaniach edukacyjnych o ekonomii społecznej (np. cykl edukacyjny w szkołach średnich, cykl edukacyjny na uczelniach wyższych, podkarpackie mistrzostwa przedsiębiorczości społecznej) osiągnięto, a nawet przewyższono wartości docelowe wskaźników. Pierwszy z nich wzrósł o 7, co finalnie dało osiągniętą wartość równą 19. Wartość kolejnego to 50, a w sumie 207 PES. Liczba szkół średnich i uczelni w monitorowanym roku wynosiła 53, co w ujęciu dotychczasowo osiągniętego wskaźnika wynosi 115. W 2024 r. odbyły się dwa posiedzenia Podkarpackiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej. W sumie w monitorowanych okresach, wartość ta jest równa 7, co stanowi 39% wartości docelowej wskaźnika. W monitorowanym roku zorganizowano 7 przedsięwzięć zwiększających rozpoznawalność ekonomii społecznej w regionie, a w ujęciu ogółu osiągnięcia wskaźnika, wynosił on 19 i stanowił 76% wartości docelowej. Wartość wskaźnika – liczba wydarzeń integrujących środowisko ES oraz promujących ES w społecznościach lokalnych, w tym wśród JST w 2024 r. wynosiła 4. W skali monitorowanych okresów, wartość ta wynosiła 10 i stanowiła 46% wartości docelowej wskaźnika. Tak jak w przypadku celu szczegółowego 1, zdecydowany wpływ na osiągnięcie wskaźników celu mają działania realizowane w ramach projektu „Społeczna równowaga”, realizowanego przez ROPS w Rzeszowie, szczególnie w zakresie Zadania 3, którego celem jest tworzenie działań na rzecz koordynacji sektora ekonomii społecznej.

Tabela 15. Monitoring wskaźników celu szczegółowego 4

Nazwa	Wartość bazowa	Wartość za rok 2023	Wartość za rok 2024	Osiągnięta wartość	Wartość docelowa	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Liczba posiedzeń Podkarpackiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej	2	3	2	7	18	Raz na rok	Dane ROPS
Liczba utworzonych sieci kooperacji działających w regionie	6	6	7	19	7	Raz na rok	Dane ROPS
Liczba przedsięwzięć zwiększających rozpoznawalność ekonomii społecznej w regionie (np. targi/kiermasze ekonomii społecznej, portfolio, film, audycje radiowe)	5	7	7	19	25	Raz na rok	Dane ROPS
Liczba PES biorących udział w przedsięwzięciach zwiększających rozpoznawalność ekonomii społecznej w regionie (np. targi/kiermasze ekonomii społecznej, portfolio, film, audycje radiowe)	62	95	50	207	200	Raz na rok	Dane ROPS
Liczba szkół średnich i uczelni wyższych biorących udział w działaniach edukacyjnych o ekonomii społecznej (np. cykl edukacyjny w szkołach średnich,	31	31	53	115	110	Raz na rok	Dane ROPS

cykl edukacyjny na uczelniach wyższych, podkarpackie mistrzostwa przedsiębiorczości społecznej)							
Liczba wydarzeń integrujących środowisko ES oraz promujących ES w społecznościach lokalnych, w tym wśród JST (np. Forum Ekonomii Społecznej, Dzień Spółdzielczości z grą terenową, Forum Inicjatyw lokalnych, Noc Ekonomii Społecznej)	2	4	4	10	22	Raz na rok	Dane ROPS

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

Podsumowanie

W ujęciu monitorowanych w 2024 r. wskaźników Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Podkarpackiego do 2030 roku wyniki wskazują na pozytywną tendencję w realizacji celów. Szczególnie optymistyczne są prognozy dotyczące osiągnięcia, a nawet przekroczenia wartości docelowych pięciu wskaźników: liczba aktywnych jednostek reintegracyjnych, liczba PS, które wzięły udział w targach/wydarzeniach promujących/wizytach studyjnych; liczba PS biorących udział w przedsięwzięciach zwiększających rozpoznawalność ekonomii społecznej w regionie (np. targi/kiermasze ekonomii społecznej, portfolio, film, audycje radiowe); liczba utworzonych sieci kooperacji działających w regionie; liczba szkół średnich i uczelni wyższych biorących udział w działaniach edukacyjnych o ekonomii społecznej (np. cykl edukacyjny w szkołach średnich, cykl edukacyjny na uczelniach wyższych, podkarpackie mistrzostwa przedsiębiorczości społecznej). Na pozytywne wyniki znaczący wpływ miały działania realizowane w ramach projektu „Społeczna równowaga” prowadzonego przez ROPS w Rzeszowie, szczególnie te, których celem jest tworzenie działań na rzecz koordynacji sektora ekonomii społecznej. Należy zwrócić uwagę na wskaźnik, którego wartość pozostaje niezmienna od początku istnienia Programu. Jest nim liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych w Perspektywie Finansowej na lata 2021-2027, którego wartość docelowa wynosi 940. Na podstawie dokonanej analizy można wskazać działania, które należy wzmocnić w perspektywie kolejnych lat realizacji Programu, w szczególności w obszarach podnoszenia kompetencji podkarpackich przedsiębiorstw społecznych (PS) oraz wspierania jednostek samorządu terytorialnego (JST) w opracowywaniu i wdrażaniu Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji (LPDI).